

بدل اشترا

پوسته اجر تیلہ برابر

سنه لکی ۵۰ غروش

آلی آبلانی ۳۰ »

نسخه سی ۱ غروشه

سَمْعَةُ مَالِي عَزْمَتُهُ

۱۳۰۷

اداره خانه و مطبعه سی

استانبولده باب عالی حاده -

سنده قره بت کشتیخانه سی

درج ایدلین اوراق اعاده

اولناز .

باش محرری :

صالح زکی

يُنَجِّسُ نَبِيَّكَ نَسْرًا لَوْ تَوَفَّقِي وَابْرِي هَفَيْتَهُ لَكِ غَيْرَتُهُ

لونی فیکیه

سوق ايتملىدور ك بورادى كى حر كى تلىرى بىو حر كى ندى كى
مقاصد سائر لىرى دىكر بر مقاله ده قارئىن كرامه توضيح
ايتكم ك جالىشه جغز. [١]

فى ١٢ تشرىن ثانى سنه ٣١٠ م. ش

اسلاف

كاتبى اسماعيل افندى [رحمه الله] ك ترجمه هاى

مقدمه بر مطالع

[ما بعد عدد : ١٩٢]

ايشته مواد مشروحه مدن مستبان اوله جنى اوزره
١١٨٦ تاريخده قافله زاده اسماعيل افندى طرفندن ترجمه
اولان و بر نسخه محرومه سى عاشر افندى كى كتابخانه سنده
بولان شو كى كتاب لوغارتمه نك ممالك اجنبى دن كلىديكنه
ورىاضيات قديمه به تطبيقاً بوراده كشف ايلديمكنه بر شاهد
حقيقى و دليل كافى بولمىشدر.

بولدن ماعدا اثر مذكور. لسان تركى اوزره
لوغارتمه به دائر تحرير ايلمش آثار كده اك قديمىدر.
چونكه بو كونه قدر لوغارتمه به دائر موجود و متداول
اولان آثار ك قديمى كى مرحومك لوغارتمه
رساله سى اولدينى مثبت اولوب حال بوكه رساله مذكور نك
تاريخ تاليفى «تحفة» بهج رصينى ترجمه زيچ قيسى نك
تاريخ نشرى اولاي ١١٨٦ سنه هجرى سندن مؤخر در.
برده مترجمك :

«ايمدى بو جداول تلمىدن لوغارتمى سينوس جدولك
نسب جيبه و لوغارتمى تخت جدولك «نسب ظليه» و لوغارتمى
جدولك «انسابى» ايله ترجمه اولندى»
دئيمسى بوكلورك اولجه آخر بر كيمسه طرفندن لسان
تركى به ترجمه اولمديغه دليلدر.

لوغارتمه تعميرينه مقابل مترجم (قيسى) نك قبول
ايلديكى «انساب» كلىسى مؤخرآ سائر ارباب علوم
طرفندن قبول ايلمش و حتى كاتبى مرحومده تاليفات
[١] خريطه بونصقه به بشدر بيله مدبكدن كلهج نكه نسخه به
درج اولنه جغر.

رياضيه سنده لوغارتمه برينه «انساب» تعميرى استعمال
ايلش ايسه ده مهندسخانه برى ها يون و مكتب حربه
شاهانه ك كشاديله فنون رياضيه اصول جديديه توفيقاً
تدريسه دوام اولنه ليدن برى «انساب» تعميرى استعمالدن
هان كلىاً ساقط و برينه. ينه «لوغارتمه» كلىسى قائم
اولمىشدر. [١]

قافله زاده مرحوم اسماعيل افندى نك ترجمه ايلديكى
زيجك و قتيله يازسده (قيسى) طرفندن يكر مى سكر جابى
محمد افندى به و يران «نابل آسترونومى» [Tables ast-
ronomiques] اولسى احقالى ده اثر مذكور ك جغفكان
سلطان مصطفى خان ثالث حضرتلى طرفندن صورت
مخصوصه ده ترجمه ايتديرلمىسندن مستدلدر.

و قتيله. فرانسه اقا ده سى اعضا سندن و رياضى بولدن
مونتوقلا [Montucla] نك ١١٨٠ سنه هجرى سنده
نشر ايلديكى «تاريخ رياضيات» [Histoiae des mat-
hématiques] نامنده كى كتاب نك جلد اولنده ده مسطور
اولدينى اوزره. سلطان مصطفى خان ثالث حضرتلى
اول وقتلىر خدمت سلطنت سنده بولان و طوبخا
نك اصلاحت و نظامنامه دائر لايحه لرى ايله مشهور
اولان (بارون سوتس) [Tott] ك نوصيه سى اوزرينه
فرانسه دولتى واقا ده مىسندن رستاً مكمل بر هيئت كتابى
طلب ايلش و اقاده مى طرفسندن ده بر جوق هيئت كتابى
كوندرلديكى و بوكتابلر ميانسده اول زمانلر متداول
و مشهور اولان (لالاند) ك (آسترونومى) يعنى هيئت
كتابه زيجى بولندينى اقاده مى قيودا تيسيله مثبت بولمش

[١] مهندسخانه برى ها يون اسبق باش خواجوى مرحوم
حافظ اسحق افندى ١٢٤٦ سنه هجرى سنده تاليف ايلديكى
مجموعه علوم رياضيه نك جلد اولنده اولو لوغارتمه ايله انسباب
مترادف اوله رقى قوللاندقندن صوكره انسباب تعميرى ترك
ايله برينه «لغارتمه» كلىسى قوللاش و او زمانلر برى
معلم مرحومك يازدينى كى «لغارتمه» صورتده استعمال ايلديكده
بولمىشدر.

و عثمانی تاریخ‌نویس بوده بوباید بعض اماره‌لره تصادف اولمیشدر . [۱]

ایشته سلطان مصطفی خان ثالث حضرت‌تاریخ فرانسه اقامه‌مییسی طرفدن کوندریلن کتب هیئت وزیران می‌انیده حسابات فلکیه‌ده اشد لزومه مینی برده لوغارتمه جدولی بولغنی یک طبعی کورلش و استمالک یکرمی سکر چلیپک ۱۱۳۲ سنه‌سند کتیرمش اولدینی زیچ کتابینک ترجمه‌سینک او آنه قدر تأخیرینه سببده مندرجاتک متوقف اولدینی انساب‌جدولک‌الده ایدیه‌مامسی اولمشدر . مترجم اسماعیل اقدینک زیچ علاوه و الحاق ایلدیکی لوغارتمه جدوللری مندرجاته نظر آ بونلر اول زمان فرانسه‌ده متداول اولان مشهور (قاله) [Callet] نک لوغارتمه جدوللرندن استنباح اولدینک تحقیق ایتمی‌ده کوندریلن کتب هیئت می‌انیده برده (قاله) لوغارتمه‌سی بولدینفی تأیید ایدر .

خلاصه لوغارتمه جدوللری جنتیکان سلطان مصطفی خان ثالث حضرت‌تاریخ زمان سلطنتلرنده و بلکه ده‌اول ممالک محروسه شاهانه‌ده دخول ایتمش و ایلک دفعه اوله‌رق ۱۱۸۶ سة هجریه‌سندن ترکیبه نقل و ترجمه ایلدیکی مرتبه ثبوت واصل اولمشدر .

کلبوی مرحوم کی مدقق برحیم ذوقونک ممالک

[۱] تاریخ واصله جلد نایینک ۲۸۰ نجی صفحه‌سندده جنتیکان سلطان مصطفی خان ثالث حضرت‌تاریخ حقه‌ده مسطور اولان :

«جزویات علومه میل شاهانه‌لری درکار و بوسيله ايله نهجه کشدگان روزگار زمان یا مانلرنده رسیده جز اعتبار اولوب حتی مغرب خلقی بو فتنده ماهر اولمی جهته‌له فاس حاکمه مخصوص نامه‌نحریر و مشهورنده جیع مغیبان علمی ذات اجل و اعلايه مخصوص اولوب آنجی اوقات ساعت لیل و نهاری تسويع شرع درجه‌سندده اهالی استانوله نشر ایچون بر شخص ارسالی تذکیر یوردقلری فن‌مذکورده کمال رعیتلرنی مؤیددر .» عبارته‌سی فرائه انجمن دانشندن کتب هیئت جلبنه دأر اولان فقره‌دن غلط اولسه کرکدر .

برده فاسدن بویه بر موقت درسه‌اند کلدیکنه دأر مؤخرأ بر معلوماته دسترس اولغامی‌ده بو خیرک کذب تصدیق ایدر . علی‌خصوص بارون (طوت) و ساعنیه یازیریه‌جه مکتوبک حکومات عربیه می‌انیده فاسدن زیاده فرانسه‌یه کیده‌جکندده شه ایدیه‌س .

محروسه شاهانه‌ده صورت رسمیده ترجمه و تألیف استدریلن و «قیسی» نامیه اکثر کتبخانه‌لره صورت مستسخمه‌سی وضع ایدیلن بر آری مطالعه و تدقیق ایتمی درکار اولغله آرتق بوباید کندیسینک بوکا و قوفی اولماسنی ادما ایتمک قدر خط‌اصور اولنماز .

دور حمید خان اولده [۱۸۸۷ : ۱۹۰۲] درسه‌اند کال فرانسز مهندسینک لوغارتمه جدولی باب عالی‌یه تقدیم ايله بوقی درسه‌اندده بیلیر کیمه اولماق صورتی اشعار ایتمی موسی‌ایله‌ک و قوفسز لغندن نشأت ایتمش ومع مافیه کلبوی مرحومک انسابه دأر تألیف ایلدیکی کتابی کوردرک مشار الیه حقه‌ده «شو آدم اورویاده اولسه ایدی آخرنجه آتون دکری اولوردی» دیسی قدرده هیچ بر زمان طوغر سوز سوبله‌مامشددر .

کلبوی مرحوم ایچون لوغارتمه ایجادی شرفه‌لزوم بوقدر . یالکر اواخر حیاته‌ده تألیف ایلدیکی سالف الذکر «حساب کسورات» نامنده کی جبر کتابیه «مثلاث» رساله‌سی شان وعظمتیه مع زیاده‌کافیدر . کتاب مذکور «کسورات و اعمال مهمه حسابیه و مسائل جبرینی جامع مفصل و مفید بر آرجیل و کندیسینک فنون ریاضیانه بدطولاسی اولدینغه دلیلدر .»

«اوائل دور سلیم خانیده کاغذخانه‌ده اجرا اولنان برعایشه رسمنده بعض صنایع اجرا‌سندن صکره برقاچ دفعه خبره آتلدقده نشانکاه اصابت ایتمیه‌جک سلطان سلیم ثالث حضرت‌تاریخ حده کلکیکن بعض قرآنک اخطا . ريله اسماعیل اقدی [کلبوی] حضور شاهانه‌ده جلب اولنوب نشانکاه اصابت قضیه‌سینک نتیجه بخش مرام اولمی خصوصنی شفا‌أراده بی‌سوردقلرنده خواجه اقدی درحال ریاضیه‌ده توقفاً خبره‌نک شکل اقامت استقامتی دوزلددرک اوج دفعه آیلوب هر دفعه‌سندده اصابت هدف مقصد ایلدیکنندن سلطان سلیم خان حضرت‌تاریخ غایت محفوظ [۱] اولمشدرکه بوده خواجه مشار الیه کی ریاضیاتجه اولان اقتدار فوق‌العاده‌سند بر نشانه علنیدر .

صوک